

Tordenskiolds 300-års dødsdag

Tale v/ Holmens provst og orlogsprovst Ejgil Bank Olesen

"Tag et træ: Enten er det godt, og så er dets frugt også god, eller det er dårligt, og så er dets frugt også dårlig. For et træ kendes på frugten. Og leynge, hvordan skulle I, som er onde, kunne sige noget godt? For hvad hjertet er fuldt af, løber munden over med. Et godt menneske tager gode ting frem af sit gode forråd, og et ondt menneske tager onde ting frem af sit onde forråd. Men jeg siger jer: På dommens dag skal mennesker aflægge regnskab for ethvert tomt ord, de har talt. På dine ord skal du frikendes, og på dine ord skal du fordømmes."

Mattæusevangeliet kap. 12.

På trods af Corona og forbud osv., er det lykkedes denne aftenstund at samles i Holmens kirke i anledningen af Tordenskiolds 300 års dødsdag.

Selskabet har set frem til at mødes i denne helt særlige anledning. Blot tror jeg ikke nogen af os havde forstillet sig, at det skulle blive en begivenhed nærmest i det skjulte, Men Tordenskiolds 300 års dødsdag adskiller sig i den henseende ikke fra så mange andre begivenheder i denne tid. Det er så umådelig trist, og så langt fra det der var kendetegnende fra vores søhelt. Han var langt fra trist og levede slet ikke i det skjulte, sådan som Corona tiden lægger op til.

Det er Inge og Egon Friisagers mangeårige fortjeneste, at vi gennem mere end 50 år har haft mindestund ved Søheltens sarkofag og efterfølgende har haft et godt, livgivende og muntert fællesskab med hinanden.

Det mindes vi Egon Friisager for med taknemmelighed og takker inderligt fru Friisager herfor.

Sædvanen tro er der i aften langt kranse ved søheltens sarkofag i kapelsalen. Det kan vi selv herefter bedyre os om når vi i Selskabets ånd har gennemført den planlagte højtidelighed i Tordenskiolds og vores kirke.

Tordenskiold var ikke alene snarrådig og frygtløs, men han var også et dannet menneske og skrev breve og dagbøger som også i dag er værd at stifte bekendtskab med.

Tordenskiold var ikke alene fuld af handlekraft men også af ord. Som Tordenskiold levede sådan døde han også. Og helt ærlig jeg har aldrig delt konspirationsteoriene om Tordenskiolds død, som vi fra tid til anden er blevet præsenteret for. Vores helt døde en forsmædelig død, men helt modig og med ære.

Gennem de sidste 35 år har jeg deltaget i diverse markeringer af Tordenskiold, som oftest ved hans årlige fødselsdag 28. okt. Tordenskiold og Vor Herre Jesus Kristus blev omtrent lige gamle omkring de 30. Og nogle gange har jeg ved disse lejligheder været i tvivl om, det var Kristi Teologi eller Tordenskiolds teologi jeg forfægtede, Ja det kan være svært at holde sig på teologiens smalle vej.

Men Tordenskiold har i dag været død i 300 år, og han ligger godt i Kapelsalen. Og det kan da godt være, at der er kastet jord på ham i overensstemmelse med kirkens jordfæstelses ritual, med det anerkender jeg ikke. Vel er han død og vel er han ført til Holmens kirke og vel passer vi på hans jordiske legeme. Men den jordpåkastelse var et overgreb på Tordenskiold. Og alle os hans arvtagere. Os som årligt mødes og anerkender Tordenskiolds gerninger. Os tilsiges det i denne aftenstund at vi på dommens dag, sammen med Tordenskiold skal mødes af den opstandne frelser og tilsiges alle vores synders nådige forladelse.

Det vi oplever i aften og hver gang vi mødes omkring Tordenskiolds minde, er at ord gør en verden til forskel. Vi kender det fra vores daglige virkelighed. Det er ikke ligegyldigt, hvad vi siger, sådan som vi hørte i Matthæus evangeliet. Det er heller ikke ligegyldigt, hvordan vi siger det. Gode ord gør godt. Onde ord gør ondt. Hvis et menneske gemmer noget godt i sit hjerte, så kan det tage gode ord frem – og møde sit medmenneske med noget godt. Men et menneske, som overvejende har onde ting på sit hjertes lager, kommer også hurtigt til at dele ud af det onde. Der kommer hårde og destruktive ord ud af munden på ham og hende. Det er egentlig så ligetil. For hvad hjertet er fuldt af, løber munden over med. Det, som vi fylder os med, det vil også flyde ud af os - i form af gode eller onde ord. Jesus taler faktisk også om en tredje slags ord – ikke bare de gode og de onde. Jesus advarer især imod de tomme ord. Og mit gæt er at Tordenskiold, som var et dannet menneske ikke brugte tomme ord. Hvordan kan ord være tomme? Det kan de på flere måder. De kan være ligegyldige. Fjollede. Det kan være raser og sniksnak, der bare fylder op imellem os, sådan at vi ikke for alvor berører hinanden. Det kan blive en dårlig vane – at vi altid skal sige noget morsomt. De fleste har nok været på en arbejdsplads eller i én eller anden omgangskreds, hvor det har været stilen med en påtaget hård tone. Her er vi sandelig friske! Vi kan godt tåle

at sige noget snak til hinanden. Og så flyver der hele tiden grove og nedsættende bemærkninger igennem luften. Det skal ligne godmodigt drilleri. Alle er enige om, at vi jo ikke mener det så slemt. Ord kan også være fulde af ironisk distance, der konsekvent skubber ærligheden ud på sikker afstand. Hver gang der er tilløb til lidt nærhed, så kan en ironisk bemærkning genetablere afstanden.

Digterpræsten Jakob Knudsen har engang sagt det meget præcist: ”Det gælder om ikke at træde ordstier uden om hjertet.” Hvis vores ord alt for ofte går uden om hjertet, så bliver vores ord hjerteløse og tomme. Det betyder ikke, at hvert eneste ord, vi siger, nødvendigvis skal være inderligt dybtfølt og komme direkte fra hjertet. Men det betyder, at der helst skal være en god, trampet ordsti ind til hjertet, som tegn på, at vi også formår at tale hjerteligt sammen. For ”Hvad hjertet er fuldt af, løber munden over med”, siger Jesus. Det lyder så nemt – som om der helt automatisk danner sig en ordsti mellem hjerte og mund, så de gode ord flyder fra os. Men det gør de jo kun hvis hjertet er fyldt med det gode.

For hvis hjertet er fyldt med tomhed, så flyder der tomhed ud af munden på os. Så kære Tordenskiolds menighed, på denne 300 års dag for Tordenskiolds død, er det vigtigt, at vi lader gode ting fylde vore hjerter. For vi er elsket længe før vi begyndte at være noget eller gøre noget. Vi har allerede fået at vide at vi er gode nok - at du er god nok. Du er nemlig set af Gud og kendt af Gud. Du er altid allerede elsket. Tro på det. Og tag det med dig.

Amen

Ejgil Bank Olesen